

บัณฑิต โสภณ, ว่าที่ร้อยตรี 2558: การศึกษามูลเหตุวิทยาและระบาดวิทยาของโรค
ใบจุด ในต้นกล้วยพารา พันธุ์ RRIM 600 ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
(โรคพืช) สาขาวิชาโรคพืช ภาควิชาโรคพืช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เนตรนภิส เขียวขำ, Dr.rer.nat. 77 หน้า

การศึกษามูลเหตุวิทยาและระบาดวิทยาของโรคใบจุดในต้นกล้วยพารา โดยแยกเชื้อ
ราสาเหตุโรคจากยอดของต้นกล้วยพาราสายพันธุ์ RRIM 600 อายุ 7 เดือน หลังจากปลูกลง
ดินด้วยวิธีขยายพันธุ์แบบติดตา ในพื้นที่ อ.พระแสง จ.สุราษฎร์ธานี ตรวจพบเชื้อรา
Colletotrichum acutatum จากต้นกล้าที่แสดงอาการของโรคและต้นกล้วยปกติ ร้อยละ
70.82 และ 63.72 ตามลำดับ ศึกษาระยะเวลาการติดเชื้อและการเข้าทำลายส่วนดอกกระยะดอกตูม
อายุ 1 เดือน และดอกกระยะดอกบาน อายุ 2 เดือน จนกระทั่งติดผลในเดือนที่ 3 จากต้น
กล้วยพารา อายุ 7 ปี ในปี พ.ศ.2556 และ 2557 ตรวจพบเชื้อรา *C. acutatum* มากที่สุดในระยะ
ติดผลทั้งสองปี พบการติดเชือรานี้เพียงชนิดเดียวที่เมล็ดในส่วน seed coat เมื่อศึกษา
ความสัมพันธ์ของสภาพอากาศในพื้นที่ปลูกพารากับการเกิดโรค พบเชื้อรา *C. acutatum*
มากที่สุดร้อยละ 83.33 ที่ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยร้อยละ 95.6 อุณหภูมิเฉลี่ย 27.6 องศา
เซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 5.15 มิลลิเมตร ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2557 เมล็ดพารา
สุกแก่ที่ตกใต้ต้นที่ใช้สำหรับการเพาะต้นกล้า เมื่อแยกเชื้อราจากส่วนของต้นอ่อนที่งอกจาก
เมล็ดพันธุ์พารา ตรวจพบเชื้อรา *C. acutatum* ร้อยละ 76.42 การประเมินความรุนแรงของ
การเกิดโรคใบจุดของพารา การสำรวจในแปลงทดสอบ พบว่าการเกิดโรคจะกระจายไป
ตามทิศของแนวลมและโรคมีการกระจายไปอย่างรวดเร็วจากต้นที่เกิดโรคที่ใช้เป็นแหล่งของ
เชื้อในแปลง (source of inoculum) รูปแบบการเพิ่มขึ้นของการเกิดโรค (disease progress)
อัตราเพิ่มขึ้นของการเกิดโรคในแปลงทดสอบมีลักษณะแปรผันตรง อัตราเพิ่มขึ้นของการเกิด
โรคกับเวลาสามารถอธิบายได้ตามแบบสมการเชิงเส้น การทดสอบสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา
เพื่อควบคุมการเจริญของเชื้อรา *C. acutatum* สาเหตุโรคใบจุดในต้นกล้วยพารา พบว่า
สารเคมี benomyl และ propineb ที่ความเข้มข้น 10 ppm ในอาหารเลี้ยงเชื้อ PDA สามารถ
ยับยั้งการเจริญของเชื้อรา